

xPubliceras
2025-12-09

Förnyelse av strategiskt arbete med konnektivitet i Västra Götaland

Uppdragsbeskrivning

Datum: 2025-11-17

Dokumentnamn: Uppdragsbeskrivning – Förnyelse av strategiskt arbete med
konnectivitet i Västra Götaland

Diarienummer: IKN 2025–00333

Beslutad av: Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden

Kontaktperson: Sara-Maria Herrman

Telefon: 073-770 78 44

E-post: sara-maria.herrman@vgregion.se

Sammanfattning

Västra Götalandsregionens nuvarande bredbandsstrategi (rev. 2018) närmar sig slutet av sin giltighetstid och speglar inte längre dagens förutsättningar för digital infrastruktur. Sedan strategin antogs har kraven på robusthet, säker uppkoppling, regional resiliens och samordning ökat betydligt. Regeringen lyfter i Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 att digital konnektivitet är en grundförutsättning för demokrati, beredskap och samhällsutveckling. Parallellt aktualiseras den regionala utvecklingsstrategin (RUS), där området *Knyta samman Västra Götaland* fortsatt betonar behovet av likvärdig och säker digital infrastruktur i hela länet.

Mot denna bakgrund initieras ett utåtriktat uppdrag med fokus på territoriet Västra Götaland. Syftet är att ta fram ett samlat kunskapsunderlag som kan utgöra nästa steg i arbetet med digital infrastruktur och konnektivitet, samt ge vägledning för hur regionens roll som samordnande aktör bör utvecklas. Arbetet ska inte enbart belysa utbyggnad av fiber och mobila nät, utan även långsiktig förvaltning, roller, stödformer, redundans och förmåga att möta ökade säkerhetskrav.

En central del av uppdraget är en bred och iterativ dialogprocess, där kommuner, stadsnät, byanät, operatörer, statliga myndigheter och näringsliv deltar. Arbetet ska bygga vidare på insikter från RUS-remissen.

Uppdraget ska leda fram till två huvudsakliga leveranser:

- **Analysrapport** – nuläge, behov, geografiska skillnader, robusthet, risker och utvecklingsbehov.
- **Inriktningsunderlag** – övergripande vägval, prioriteringar och principer för fortsatt arbete, inklusive möjlig framtida strategi eller handlingsplan.

Arbetet genomförs i stegvis process under 2026 och dialog sker löpande snarare än via traditionella remissförfaranden, för att säkerställa förankring, delaktighet och möjlighet att påverka.

Bakgrund och syfte

Västra Götalandsregionens nuvarande bredbandsstrategi (rev. 2018) löper mot slutet av sin relevansperiod och speglar en teknisk och organisatorisk verklighet som har förändrats avsevärt under de senaste åren. Strategin utgick från då gällande nationella mål för 2020 och 2025 och identifierade fiberutbyggnad, mobil yttäckning och stöd till fiberföreningar som centrala prioriteringar (Bredbandsstrategi 2.1, s. 3–7). Sedan dess har digital infrastruktur utvecklats till ett betydligt mer komplext och säkerhetskritiskt område, där beroenden mellan sektorer och verksamheter är mer omfattande än vad strategin ursprungligen förutsåg.

I **Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030** framhåller regeringen att konnektivitet numera utgör en av de grundläggande förutsättningarna för demokrati, beredskap och ekonomisk tillväxt. Digital infrastruktur beskrivs som ”kritisk för att samhället ska fungera” och som en integrerad del av den nationella säkerhetsarkitekturen (Regeringen 2025, s. 12–13). Strategin betonar särskilt robusthet, interoperabilitet och hantering av gränsöverskridande beroenden i såväl fiber- som mobil- och molnbaserade system.

Parallellt pågår aktualiseringen av den regionala utvecklingsstrategin (RUS), där området *Knyta samman Västra Götaland* fortsatt lyfter fram behovet av en likvärdig, säker och framtidssäkrad digital infrastruktur i hela länet. Den remitterade versionen betonar digital uppkopplings betydelse för regional utvecklingskraft, geografisk sammanhållning och samhällsrobusthet (RUS remissversion 2026, s. 23–25). För att VGR ska kunna möta dessa målsättningar behöver det tidigare strategiska arbetet nu ses över i relation till förändrade nationella ramar, tekniska förutsättningar och ökade krav på säkerhet och beredskap.

De senaste årens utveckling inom totalförsvaret och cybersäkerhet har ytterligare skärpt kraven på robust och resilient digital infrastruktur. MSB framhåller att digitala beroenden förstärker samhällets sårbarheter och att regioner och kommuner behöver stärka sin förmåga att hantera störningar, redundans och kontinuitet i samhällsviktiga tjänster. Digital infrastruktur beskrivs som ”en central del av civilt försvar”, och el-, fiber- och mobilnät lyfts fram som en sammanhängande och skyddsvärd helhet (MSB, 2023, s. 4–7).

I rapporten *Securing Sweden’s Digital Infrastructure Amid Growing Uncertainty and Geopolitical Risks* (GlobalConnect 2025) identifieras dessutom flera riskområden av direkt relevans för regional nivå. Rapporten visar hur störningar i digitala förbindelser omedelbart påverkar transport,

energiförsörjning, sjukvård, betalningssystem och kommunal service. Den betonar att ”resilience must be regional by design – not national by assumption” (GlobalConnect 2025, Executive Summary, s. 5), vilket tydliggör vikten av att regionerna aktivt planerar för redundans, alternativa flöden och incidenthantering.

Utöver dessa strategiska och säkerhetsrelaterade ramar utgör VGR:s **riktlinjer för bredbandsstöd** (2023) en central del av regionens förvaltande struktur på området. Riktlinjerna anger mål, kriterier och processer för hur regionala stödmedel ska användas och tydliggör regionens roll som samordnande aktör i arbetet med att komplettera marknadens utbyggnad. Dokumentet lyfter bland annat behovet av att prioritera vita fläckar, redundans, robusthet och säkerhetsförbättrande åtgärder. Dessa frågor behöver nu tas vidare i en helhetsriktning där stödmodellen, förvaltningsprocesserna och de långsiktiga prioriteringarna vägs samman med förändrade behov, nationella mål och regionens utvecklade roll i samverkan med kommuner och marknadsaktörer.

Tillsammans innebär dessa utvecklingar att VGR behöver ta ett **helhetsgrepp om digital infrastruktur och konnektivitet** – inte som enbart ett utbyggnadsområde, utan som en strategisk fråga som rör säkerhet, kapacitet, resiliens, standardisering, regional samordning och långsiktig förvaltning. En modern inriktning behöver därför:

- skilja ut vad som är **strategi** (mål, inriktning, prioriteringar), tydliggöra vad som är **förvaltning** (exempelvis hantering av stödmodell och genomförandeprocesser),
- identifiera vilka områden som bör prioriteras långsiktigt, såsom robusthet, organisatorisk interoperabilitet, geografisk likvärdighet och kontinuitet, och samtidigt
- vara tillräckligt flexibel för att hantera teknikskiften, säkerhetshot och förändrade nationella ramar.

Det är även viktigt att betona att detta uppdrag **inte avser ett internt styrdokument för VGR:s egna verksamheter**. Fokus är i stället territoriellt och utåtriktat, med syfte att stärka regionens roll i att samordna, stödja och skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar och robust digital infrastruktur i hela Västra Götaland.

Syfte

Syftet med uppdraget är att skapa en samlad och fördjupad förståelse för hur Västra Götalandsregionen bör ta nästa steg i arbetet med digital infrastruktur och konnektivitet för territoriet Västra Götaland. Arbetet ska ge underlag för att bedöma vilka delar av tidigare strategier och förvaltningsstrukturer som behöver tas vidare, utvecklas eller omformas i ljuset av förändrade nationella ramar, nya säkerhetskrav och utvecklingen inom totalförsvaret och samhällsplanering.

Uppdraget ska bidra till att klargöra övergripande principer och långsiktiga utgångspunkter som kan vägleda arbetet framåt, samt ge en struktur för hur utvecklings- och förvaltningsfrågor bör hanteras på regional nivå. Avsikten är inte att fastställa en färdig lösning, utan att ta fram ett välgrundat underlag som kan utgöra bas för kommande beslut om inriktning, samordning och eventuella styrande dokument.

Syftet är därmed att skapa en **tydlig och användbar grund för hur regionen kan stärka sin roll i att stödja, samordna och utveckla en robust, likvärdig och framtidssäkrad digital infrastruktur i hela Västra Götaland** – med hänsyn till att förutsättningarna varierar och att lösningar behöver vara flexibla för att kunna möta förändringar i omvärld och teknik.

Uppdragets omfattning och avgränsning

Uppdraget omfattar ett brett dialog- och analysarbete som ska skapa en samlad bild av behov, förutsättningar och långsiktiga vägval för utveckling och förvaltning av digital infrastruktur och konnektivitet i **territoriet Västra Götaland**. Arbetet ska omfatta både utbyggnadsfrågor (kapacitet, täckning, robusthet) och förvaltningsfrågor (roller, processer, stödmodeller och samordning), samt synliggöra variationer mellan olika delar av länet.

Som en del av uppdraget ska VGR föra dialog med aktörer vars ansvar och kompetens är centrala för länets digitala infrastruktur:

- **Kommunerna och de delregionala kommunalförbunden** – för att fånga lokala behov, geografiska skillnader och kommunernas strategiska planeringsförutsättningar.
- **Stadsnät, fiberföreningar och byanät** – för att ta del av erfarenheter kring lokal utbyggnad, drift, robusthet och redundans.

- **Operatörer och marknadsaktörer inom elektronisk kommunikation** – för att belysa marknadsläge, investeringsstrategier, teknikskiften och affärsmodeller.
- **Statliga myndigheter (PTS, Länsstyrelsen, MSB, DIGG)** – för att synkronisera regionalt arbete med regelverk, stödformer, beredskapskrav och nationella digitaliseringsmål.
- **Näringslivet** – för att identifiera behov och risker i verksamheter där digital kommunikation är kritisk för produktion, logistik, innovation eller beredskap.
- **Relevanta funktioner inom VGR** – för att säkerställa att frågor om cybersäkerhet, kontinuitet, risker, beroenden och regional fysisk planering beaktas i helhetsbilden. Även hållbarhets

Uppdraget omfattar även att belysa möjligheter till samordning mellan digital infrastruktur och annan samhällsbyggnad, särskilt **transportinfrastruktur**, där fiberutbyggnad och förtätning ofta kan genomföras parallellt med investeringar i vägar, järnvägar och andra infrastruktursatsningar. Detta förutsätter dialog med VGR:s funktioner inom regional fysisk planering.

Uppdraget ska även beakta **hållbarhetsaspekter** i enlighet med Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål 2030. Att utveckla och förvalta digital infrastruktur och konnektivitet innebär inte bara teknisk och organisatorisk inriktning – det kräver också hänsyn till ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Arbetet ska ge underlag för att förstå både strukturella och geografiska förutsättningar i länet, inklusive frågor om robusthet, resiliens, redundans, geografisk likvärdighet och organisatorisk interoperabilitet. Det ska synliggöra hur utvecklingsbehov och förvaltningsfrågor samspelar och var det finns behov av fortsatt fördjupning.

Förväntat resultat

Arbetet ska leda fram till ett sammanhållet underlag som ger en tydlig regional inriktning för hur digital infrastruktur och konnektivitet bör utvecklas och förvaltas i Västra Götaland. Resultatet tas fram genom en processbaserad och sekventiell arbetsform, där nulägesbedömning, omvärldsanalys och dialoger successivt vävs samman till vägledande rekommendationer. Arbets sättet är strukturerat men behöver rymma flexibilitet, eftersom slutprodukten kan behöva anpassas i takt med att nya

insikter, nationella styr signaler och säkerhetsrelaterade faktorer framkommer.

Arbetet ska resultera i två huvudsakliga leverabler:

1. Analysrapport

En samlad rapport som beskriver nuläge, geografiska skillnader, robusthetsfrågor, marknadsförutsättningar och långsiktiga behov för digital infrastruktur i Västra Götaland. Rapporten ska inkludera omvärldsanalys, dialogunderlag samt en samlad bedömning av möjligheter, risker och prioriterade utvecklingsområden.

2. Inriktning och/eller handlingsplan

Ett dokument som presenterar övergripande principer, vägledande prioriteringar och rekommenderade handlingsvägar för det fortsatta arbetet. Planen ska tydliggöra regionens roll i samordningen av digital infrastruktur, föreslå möjliga styrformer och beskriva alternativ för utveckling av förvaltning och långsiktig struktur.

Avgränsning

Uppdraget är utåtriktat och avser digital infrastruktur och konnektivitet i territoriet Västra Götaland. Arbetet omfattar frågor som rör planering, utveckling och övergripande förvaltning av den digitala infrastrukturen i länet. Fokus ligger på samhällsperspektivet: hur digitala förbindelser etableras, fungerar och samordnas.

Uppdraget omfattar inte en intern kartläggning av behov inom VGR:s egna verksamheter. Regionens interna IT-system, applikationer, verksamhetsspecifika digitala lösningar eller lokala infrastrukturlösningar (exempelvis i vård, kollektivtrafik, utbildning eller kultur) ingår inte. VGR deltar i uppdraget utifrån ett övergripande och territoriellt ansvar, inte som föremål för intern policyutveckling.

Digital infrastruktur avser i detta uppdrag den grundläggande fysiska och kommunikativa infrastrukturen som möjliggör digital uppkoppling i länet, såsom fiber, mobila nät, transmissionsnät och den funktionalitet som följer av dessa – exempelvis kapacitet, täckning, robusthet och redundans. Begreppet innefattar även övergripande frågor om samordning, förvaltning och långsiktig struktur. Det omfattar däremot inte digitala tjänster, interna verksamhetssystem eller applikationslager.

Konnektivitet avser tillgången till stabil, säker och geografiskt likvärdig digital uppkoppling samt hur nät, stråk och förbindelser fungerar över kommun- och regiongränser. Begreppet beskriver infrastrukturen som ett sammanhängande system och inkluderar de organisatoriska och planeringsmässiga dimensioner som krävs för att uppkoppling ska fungera i hela länet. Konnektivitet avser inte teknisk integration mellan system och digitala tjänster.

Interoperabilitet avser här enbart de organisatoriska och juridiska förutsättningarna för att digital infrastruktur ska kunna planeras, förvaltas och fungera över administrativa gränser. Det innefattar frågor om roller, ansvar, avtal och samverkansprinciper. Interoperabilitet avser inte teknisk eller semantisk integration, datamodeller eller systemkopplingar.

Uppdragsorganisation

Uppdragsgivare är **Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden (IKN)**.

Uppdragstagare är **Sofia Hellberg**, infrastruktur- och kollektivtrafikschef och chef för Avdelningen för regional samhällsplanering vid Koncernstab Regional utveckling.

Processledare för uppdraget är **Sara-Maria Herrman**, regionutvecklare. Processledaren ansvarar för att leda arbetet, samordna aktörer, säkerställa metodik och kvalitet samt bereda underlag till uppdragstagaren och uppdragsgivaren.

Det operativa genomförandet av analys-, dialog- och syntesarbetet kommer att utföras av **upphandlade konsulter** med relevant senior kompetens inom digital infrastruktur, strategisk analys och processledning. Konsulterna arbetar på uppdrag av processledaren och i nära dialog med arbetsgruppen.

En **arbetsgrupp** kommer att etableras i uppstarten av uppdraget. Arbetsgruppen ska fungera som stöd till processledaren och konsulterna genom att bidra med fackkunskap, regional förankring och kvalitetssäkring av innehåll.

Kostnader och finansiering av uppdraget

Den totala kostnadsramen för uppdragets genomförande uppgår preliminärt till **700 000 kronor** för externa kostnader. Kostnaderna fördelas över projektperioden 2025 och avser konsultstöd, genomförande av dialogmöten, resor för nationell

samverkan samt lokaler och övriga administrativa kostnader. Inga långsiktiga drift- eller underhållskostnader tillkommer till följd av detta uppdrag.

Kostnadssammanställning

Kostnadspost	Totalt (SEK)
Lönekostnader (intern tid, processtöd)	0 kr*
Overheadkostnader	0 kr*
Externa tjänster (konsulter)	550 000 kr
Resor	60 000 kr
Lokaler	40 000 kr
Övrigt (förtäring, grafisk produktion m.m.)	50 000 kr
Summa totala kostnader	700 000 kr

*Lönekostnader och overhead hanteras inom ordinarie budgetram för VGR:s verksamhet och belastar inte uppdragets externa kostnadsbudget.

Resursbehovsplan

Uppdraget kräver en sammansatt kompetensbas för att säkerställa att både analys, dialogprocesser och metodutveckling genomförs med hög kvalitet. Arbetet leds av en intern processledare, men genomförandet av större delar av analys-, dialog- och syntesarbetet kommer att utföras av upphandlade externa seniora konsulter.

Interna resurser

Uppdraget kräver internt engagemang från följande kompetensområden:

- **Processledning och samordning** – säkerställs av utsedd processledare vid Koncernstab Regional utveckling.
- **Regional samhällsplanering** – kompetens inom transportinfrastruktur, fysisk planering och regional samordning.
- **Cybersäkerhet och informationssäkerhet** – stöd för frågor som rör risker, kontinuitet och skydd av samhällsviktig digital infrastruktur.

- **Hållbarhetsexpertis** – koppling till VGR:s hållbarhetsmål 2030 och integrering av miljömässiga, sociala och ekonomiska perspektiv.
- **Ekonomi och stödmodeller** – särskilt kopplat till bredbandsstödet struktur, tillämpning och framtida förvaltningsbehov.
- **Kommunikation** – stöd för dialogprocesser, informationsinsatser och extern förankring i länet.

Därutöver ingår **de fyra digitaliseringsstrategierna från de delregionala kommunalförbunden**, som bidrar med kommunernas perspektiv, lokala behov och strategiska planeringsförutsättningar. Deras medverkan är avgörande för att uppdraget ska få en territoriellt breddad förankring och att kommunernas behov integreras i analyser och prioriteringar.

Externa resurser och övriga resurser

För att genomföra uppdraget med tillräcklig bredd och analytisk tyngd krävs externa resurser i form av upphandlade konsulter med specialistkompetens strategiska utvecklingsprocesser, regional samordning samt dialog- och workshopledning. Konsulterna kommer att ansvara för större delar av nulägesanalys, fördjupade intervjuer, dialogprocesser, materialbearbetning, tematisering av behov samt framtagande av underlag till analysrapport och strategisk plan.

Därutöver tillkommer behov av lokaler för större dialogmöten, resor (bland annat till Stockholm för samverkan med nationella aktörer), förtäring vid workshops och seminarier, samt kostnader för grafisk form och publicering av det slutliga resultatet. Dessa resurser är nödvändiga för att arbetet ska kunna bedrivas på ett strukturerat, inkluderande och professionellt sätt, i enlighet med uppdragets krav på regional samverkan och nationell synkronisering.

Tidsplan

Arbetet genomförs som en stegvis process över cirka ett år, exklusive sommarmånaderna juli–augusti då berörda aktörer normalt har begränsad tillgänglighet. Tidsplanen är preliminär och kommer att fastställas i uppstarten av uppdraget. En viktig utgångspunkt är att dialogen med aktörer ska ske iterativt och

kontinuerligt, snarare än genom traditionella remissförfaranden. Detta innebär att strategiska principer, preliminära resultat och möjliga inriktningsspår följs upp i kortare avstämningar med nyckelaktörer under september–oktober, för att säkerställa delaktighet och kvalitet i utvecklingen.

December 2025 – januari 2026: Initiera och planera

Arbetet inleds med att tydliggöra behov, syfte och målbild samt fastställa preliminära leverabler och en detaljerad tidsplan. Roller och mandat i styrning och arbetsgrupp fastställs.

Kommunikationsplan tas fram och strukturer för dialog och samverkan etableras. Under denna fas säkerställs även tillgång till nödvändiga interna och externa kompetenser.

Januari 2026 – mars 2026: Analysera och ta fram kunskapsunderlag

Nuläge, geografiska skillnader och tekniska förutsättningar i länet kartläggs. Nationella mål, myndighetskrav, säkerhetslägen och teknikskiften analyseras. Statistik och tidigare lärdomar sammanställs, och regionala initiativ vägs in. Möjligheter, utmaningar och långsiktiga behov kopplade till robusthet, resiliens, redundans och likvärdighet identifieras. Preliminära analyser tas fram som underlag för nästa steg.

Mars 2026 – juni 2026: Skapa delaktighet och samverkan

Dialoger, workshops och intervjuer genomförs med berörda aktörer, inklusive kommuner, kommunalförbund, operatörer, näringsliv samt statliga myndigheter. Fördjupade analyser görs där lokala behov kompletteras med nationella och regionala perspektiv. Samsyn skapas kring vilka utmaningar som är mest angelägna att adressera. Preliminära principer och inriktningsförslag testas i iterativa cykler med nyckelaktörer.

Augusti 2026 – november 2026: Prioritera och besluta

Utvecklingsvägar och rekommendationer utvärderas mot kriterier som effekt, genomförbarhet, långsiktig hållbarhet, robusthet och regional nytta. Sammanvägning av dialogresultat leder fram till

konkreta inriktningalternativ och vägvalsprinciper. Enligt VGR:s rutin för styrande dokument genomförs nödvändiga moment för kvalitetssäkring och beredning av styrande dokument i rätt kategori (t.ex. strategi eller plan), inklusive fastställande av dokumentet av behörigt beslutsorgan.

Januari 2027 – framåt: Genomföra och följa upp

Genomförandet av den beslutade inriktningen påbörjas. Insatser, effekter och lärdomar följs upp i relation till regionens roll och ansvar. Resultat och centrala slutsatser kommuniceras till berörda aktörer. Arbetet förbereder även nästa uppdateringscykel genom att initiera översyn inför kommande period och säkerställa kontinuitet i förvaltningsstrukturen.

Beroenden för uppdragets genomförande

Arbetet behöver förhålla sig till den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin (RUS), särskilt området *Knyta samman Västra Götaland*, som utgör det övergripande strategiska ramverket för länets arbete med infrastruktur och konnektivitet. Den uppdaterade RUS beslutas i februari 2026 och kommer att vara ett centralt styrande dokument för den fortsatta inriktningen.

Uppdraget ska även ta tillvara det omfattande dialog- och analysmaterial som redan samlats in genom RUS-remissen, för att undvika att samma aktörer behöver lämna motsvarande underlag på nytt. Detta befintliga material utgör därför ett viktigt kunskaps- och kontextstöd i genomförandet.